

Hlavná 68, 040 01 Košice
tel: +421 055 230 41 21
e-mail: artim@snslp.sk, www.snslp.sk

Váš list číslo/zo dňa

Naše číslo

Vybavuje/☎

Košice

Odborné stanovisko

Podľa §1 ods. 2 písm. f) zákona č. 308/1993 Z.z. o zriadení Slovenského národného strediska pre ľudské práva v znení neskorších predpisov

Vážený pán / Vážená pani

Slovenskému národnému stredisku pre ľudské práva (ďalej v texte len ako „Stredisko“), ste doručili Váš podnet, v ktorom namietate, diskriminačné ustanovenie zákona č. 328/2002 Z. z. o sociálnom zabezpečení policajtov a vojakov a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej v texte len ako „Zákon o sociálnom zabezpečení policajtov“), v porovnaní s ustanoveniami zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení (ďalej v texte len ako „Zákon o sociálnom poistení“)

Podľa zákona č. 308/1993 Z. z. o zriadení Slovenského národného strediska pre ľudské práva v znení neskorších právnych predpisov (ďalej v texte len ako „zákon o SNSLP“), Stredisko plní úlohy v oblasti ľudských práv a základných slobôd. Stredisko na tento účel najmä monitoruje a hodnotí dodržiavanie zásady rovnakého zaobchádzania podľa zákona č. 365/2004 Z. z. o rovnakom zaobchádzaní v niektorých oblastiach a o ochrane pred diskrimináciou a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších právnych predpisov (ďalej v texte len ako „Antidiskriminačný zákon“), uskutočňuje výskumy a prieskumy na poskytovanie údajov v oblasti ľudských práv ako i zhromažďuje a šíri informácie v tejto oblasti, pripravuje vzdelávacie aktivity a podieľa sa na informačných kampaniach s cieľom zvyšovania tolerance v spoločnosti. Stredisko taktiež, okrem iného, zabezpečuje právnu pomoc obetiam diskriminácie, vypracúva a uverejňuje správy a odporúčania o otázkach súvisiacich s diskrimináciou.

Podľa § 1 ods. 2 písm. f) zákona o SNSLP. Stredisko vydáva odborné stanoviská vo veciach dodržiavania zásady rovnakého zaobchádzania, a to tak z vlastnej iniciatívy, ako aj na požiadanie fyzických alebo právnických osôb.

Právny stav

Vo vašom podnete poukazujete na rozdielnú právnu úpravu medzi zákonom o sociálnom zabezpečení policajtov a zákonom o sociálnom poistení. Konkrétny rozpor ma spočívať v tom, že zákon o sociálnom poistení v § 49 ods. 2 písm. d) dáva možnosť aby poberateľom materského príspevku bol aj otec dieťaťa po dohode s matkou dieťaťa, najskôr po uplynutí šiestich týždňov odo dňa pôrodu, ak matka nepoberá materské na to isté dieťa alebo rodičovský príspevok. Na druhej strane zákon o sociálnom zabezpečení policajtov takúto možnosť policajtom vôbec nepriznáva.

V podnete uvádzate, že podľa Vás by takéto ustanovenia mali platiť pre všetky povolania rovnako a muži policajti by si mali môcť vybrať či sa rozhodnú poberať takúto dávku alebo nie.

Posúdenie právneho a faktického stavu z hľadiska antidiskriminačnej legislatívy

Na posúdenie namietaného stavu, je nevyhnutné zaoberať sa charakterom povolania príslušníka Policajného zboru nakoľko sa nejedná o pracovnoprávny vzťah v súlade so zákonom č. 311/2001 Z. z. Zákonník práce (ďalej v texte len ako „Zákonník práce“). Služobný pomer príslušníka policajného zboru je upravený osobitným zákonom č. 73/1998 Zákon o štátnej službe príslušníkov Policajného zboru, Slovenskej informačnej služby, Zboru väzenskej a justičnej stráže Slovenskej republiky a Železničnej polície (ďalej v texte len ako „Zákon o štátnej službe“). Základné úlohy príslušníka sú následne vymedzené v § 2 zákona č. 171/1993 Z. z. Zákon Národnej rady Slovenskej republiky o Policajnom zbore (ďalej v texte len ako „Zákon o Policajnom zbore“).

V zmysle zákona o Policajnom zbore medzi základne úlohy príslušníka Policajného zboru okrem iného patrí ochrana základných práv a slobôd človeka, ochrana života a zdravia fyzických osôb, ochrana majetku či spolupôsobenie pri odhaľovaní trestnej činnosti. Zo zákonných ustanovení vyplýva, že na príslušníkov Policajného zboru, ako aj iných súvisiacich zborov, sú kladené vysoké nároky na ich psychickú odolnosť, bezúhonnosť a takmer permanentnú pripravenosť plniť povinnosti ustanovené zákonom pri ochrane života a bezpečnosti osôb a majetku. Taktiež je nevyhnutné zdôrazniť, že na rozdiel od prevažnej väčšiny iných profesií v štátnej správe sú práve príslušníci Policajného zboru zo zákona povinní i v čase mimo služby vykonať služobný zákrok, úkon, alebo inú povinnosť, aby zamedzili ohrozeniu alebo poškodeniu zákonom chránených záujmov.

Z dôvodu osobitného charakteru a spoločenského významu náplne práce je právne relevantné, že tieto vzťahy sú upravené osobitným zákonom, konkrétne Zákomom o štátnej službe, ktorý dopĺňa aj osobitná právna úprava sociálneho zabezpečenia policajtov.

Zákon o sociálnom poistení v § 49 umožňuje aby materské dávky poberal aj iný poistenec ako matka dieťaťa a v ods. 2 toho istého ustanovenia uvádza koho možno posudzovať ako iného poistenca. Vo Vašom podnete apelujete konkrétne na § 49 ods. 2 pís. d) zákona o sociálnom poistení, v zmysle ktorého je iným poistencom aj : „otec dieťaťa po dohode s matkou dieťaťa, najskôr po uplynutí šiestich týždňov odo dňa pôrodu, a matka nepoberá materské na to isté dieťa alebo rodičovský príspevok.“

Zákon o sociálnom poistení sa však na príslušníkov Policajného zboru nevzťahuje, nakoľko túto oblasť vo vzťahu k príslušníkom Policajného zboru upravuje Zákon o sociálnom zabezpečení policajtov. Tento zákon taktiež umožňuje aby materské dávky poberal iný poistenec ako matka dieťaťa, napríklad ak matka dieťaťa zomrela, ak sa matka na základe lekárskeho posudku pre svoj nepriaznivý stav o dieťa starať nemôže alebo nesmie či ak sa o dieťa stará policajt či profesionálny vojak ak na základe rozhodnutia príslušného orgánu, avšak nepripúšťa možnosť dohody s matkou dieťaťa.

Stredisko v zmysle uvedeného konštatuje, že absenciu možnosti dohody s matkou dieťaťa, nemožno považovať za diskriminačnú a to z toho dôvodu, že v prípade takejto dohody by mohlo dôjsť k závažnému ohrozeniu plnenia úloh Policajného zboru, v dôsledku ktorého by mohlo dochádzať k ohrozeniu verejného záujmu, poriadku či bezpečnosti. Stredisko uvádza, že význam a dôležitosť úloh Policajného zboru v zmysle verejného záujmu prevyšuje nad týmto individuálnym záujmom, ktorý by mohol spôsobovať zníženie počtu príslušníkov až na 28 týždňov a to aj opakovane počas služby. Tento nepredvídateľný skutkový stav by teda mohol viesť k závažnému sťaženiu plnenia úloh Policajného zboru.

Stredisko na základe predchádzajúcej argumentácie uvádza, že rozdielna právna úprava v oblasti služobného pomeru príslušníkov Policajného zboru ako aj v oblasti sociálneho zabezpečenia je právne relevantná. Z hľadiska dôvodnosti rozdielnej právnej úpravy nepovažuje Stredisko za potrebné, zaoberať sa kumulatívnym splnením, antidiskriminačným zákonom požadovaných, hmotnoprávných podmienok nevyhnutných na naplnenie skutkovej podstaty diskriminácie.

Záver

Nakoľko Stredisko nepovažuje rozdielnu právnu úpravu v oblasti poskytovania materských dávok za diskriminačnú, ukončuje vybavovanie Vášho podnetu dorúčením tejto odpovede.

S pozdravom

Mgr. Katarína Szabová
výkonná riaditeľka